

KUTADANTA-SUTTA

En anden kendt tekst, denne gang fra pali-kanon, som illustrerer chakravartin-begrebet, er Kutadanta-sutta fra Digha-nikaya, en underopdeling af Sutta-pitaka, som her er forkortet og oversat fra engelsk af copyright-hensyn, fra Rhys Davids oversættelse fra 1899 på www.sacred-texts.com (Oversat af Esben Andreasen)

CHAKRAVARTIN, 'DEN DER SÆTTER HJULET I GANG', ER DEN BUDDHISTISKE BETEGNELSE FOR DEN IDEALE KONGE. DEN HISTORISKE BUDDHA HAVDE SELV VALGT MELLEMLIG LEDE, EN KONGE, ELLER EN ÅNDLIG LEDE, OG VALGTE SOM BEKENDT DET SIDSTE. HAVDE HAN VALGT DET FØRSTE, VILLE HAN VÆRE BLEVET EN CHAKRAVARTIN.

DEN DER I BUDDHISMENS HISTORIE FØRST OG FREMMEST OPFYLDTE KRAVENE TIL EN CHAKRAVARTIN VAR KONG ASHOKA, SOM HERSKEDE OVER ET INDISK STORRIGE MELLEMLIG 362 OG 328 F.V.T. AT LÆSE HANS EDIKTER GIVER INDBLIK I EN SÅDAN CHAKRAVARTINS VÆRDIER.



Handlingen er kort fortalt: Brahmanen Kutadanta har gjort forberedelser til et kæmpeoffer og får lyst til at høre Buddhas mening om sit forehavende. Buddha fortæller da en historie om en Kong Mahavijita, som ville gøre et lignende kæmpeoffer. Kongens hofpræst mener ikke, at offeret kan blive til nogen lykke for kongen, så længe landet er plaget af røvere og kongen selv har brandskattet landet. I stedet for et offer skal han give sin formue til landets gode arbejdsomme mennesker. Dette gør kongen så, og kan derefter foranstalte et stort offer, som nu er et ublodigt offer, bestående af smør, olie og honning. De gaver kongen ved den lejlighed får af sine adelsmænd giver han videre til landets fattige. Buddha afslører så, at han selv var den hofpræst, der rådede kongen, og fortsætter med at give gode råd om, hvorledes de bedste ofre er at give almisser, at bygge klostre, at søge tilflugt hos Buddha og at overholde buddhismens etiske bud.

1. Således har jeg hørt. Da den Ophøjede en gang var på rejse i Magadha, med en store skare tilhængere og omkring 500 munke, kom han til en brahmin-landsby kaldet Khanumata. (...) På det tidspunkt boede brahmanen Katudanta i Khanumata, en by der vrimlede med liv, havde store græsarealer, skove, vand og korn. (...) Netop da lod Kutadanta et kæmpeoffer foranstalte, med 100 okser, 100 tyrekalve, 100 kvier, samt 100 geder og væddere som skulle ofres.

2. Da hørte brahmanerne og de velhavende i Khanumata om Buddhas ankomst. Og de begyndte at forlade byen i grupper [for at gå Buddha i møde] (...)

3. Kutadanta var netop gået op til sin middagslur, da han så folk vandre forbi, og han spurgte sin dørvogter om årsagen og fik forklaringen.

4. Da tænkte Kutadanta: 'Jeg har hørt at Buddha forstår sig på et offers vellykkede gennemførelse. (...) Selv forstår jeg mig ikke på det, og alligevel ønsker jeg at ofre. Det vil være klogt af mig at gå ud til Buddha og rådføre mig.' Så han sendte sin dørvogter ud til brahmanerne og de velhavende for at få dem til at vente, så han kunne følges med dem til at opsøge den Ophøjede.

5. Men der var på den tid ankommet et antal brahmaner i Khanumata for at deltage i det store offer. Da de hørte dette gik de hen til Kutadanta og ville overtale ham til ikke at gå, [men Kutadanta afslog at følge deres råd] (...)

9. Da Kutadanta havde sat sig ned fortalte han den Ophøjede, hvad han havde hørt, og bad ham give sig råd til et veludført offer (...) 'Javel, o brahman, lyt så omhyggeligt til hvad jeg siger.' 'Det vil jeg, herre,' svarede Kutadanta, og den ophøjede talte således:

10. 'For længe siden var der en konge ved navn Mahavijita, som var mægtig, ejede formuer, havde store mængder af sølv og guld og ædelstene, samt andet gods og korn. Hans forrådskamre og skattekister var fulde. Da nu en gang Mahavijita sad alene i meditation, ængstedes han ved tanken: 'Jeg har i overmål alle de ting en dødelig kan begære. (...) Det ville være skønt, hvis jeg med et stort offer kunne sikre mig et liv i overflod i mange dage ud i fremtiden.' Og han tilkaldte sin hofpræst og indviede ham i sine tanker. (...)

11. Hofpræsten, der var brahman, sagde til kongen: 'Landet, herre konge, er hærget og ødelagt. Der er røvere ved højlys dag, som plyndrer landsbyerne og byerne, og som gør vejene usikre. Hvis kongen vil udskrive yderligere skatter i en sådan tid, ville det være en forkert handling. Men måske kongen ville tænke: 'Jeg vil sætte en stopper for disse slyngler ved at udvise dem, straffe dem og udrydde dem.' Men det bliver ikke let at fratage dem deres [tilkæmpede kriminelle] rettigheder. Og dem der ustraffet bliver tilbage vil fortsætte deres hærgen. Der er dog en metode til at afskaffe denne uorden for evigt. Hvis kongen ville give mad og såsæd til de personer i landet, som er landmænd og holder kvæg, og give penge til de personer i landet som er handelsmænd, hvem ville så ikke gå ind i kongens tjeneste. Disse mænd vil have deres egne forretninger og vil ikke forstyrre landet, kongens indtægter ville stige, landet ville få fred, og befolkningen ville blive glade for hinanden, danse med børn i armene, og sove for åben dør'.

Da godkendte Kongen hofpræstens plan og gjorde som han havde rådet ham til. Og landets indbyggere passede hver deres egne sager og ingen hærgede landet. Kongens indtægter gik op, og landet blev fredeligt. Befolkningen blev glade for hinanden, dansede med børn i armene, og sov for åben dør.

12. Så hidkaldte kongen sin hofpræst og sagde: 'Nu er urolighederne ovre, landet har fået fred. Jeg ønsker så at foretage det store offer. Giv mig råd herom, for mit eget velfærd i fremtiden.' [Hofpræsten svarede]: 'Så skal kongen sende invitationer til alle de mænd af krigerkasten (kshatriyas) som er hans vasaller både i land og by; og til alle ministre og embedsmænd både i land og by; og til brahmanerne i deres stillinger både i land og by; og til de velhavende husejere både i land og by; til dem skal han sige: 'Jeg har til hensigt at udføre et stort offer. Måtte I ærværdige mennesker give jeres samtykke, så jeg kan sikre mig et liv i overflod i mange dage ud i fremtiden.' Kongen accepterede hofpræstens plan og gjorde, som han havde sagt, og alle de nævnte krigere, ministre og embedsmænd, brahmaner og husejere svarede enslydende: 'Udfør dit offer, herre konge. Tiden er velegnet dertil.' (...)

13. Kong Mahavijita var velsigned med følgende 8 egenskaber:

Han var af ædel byrd på begge sider (...)

Han var smuk, havde et behageligt udseende, indgød tillid (...)

Han var mægtig, stor rigdom og ejendomme (...)

Han var magtfuld, befalede over hæren, loyal og disciplineret (...)

Han var en tilhænger [af buddhismen], en generøs giver, en kilde som

samanaer (Asketer) og brahmaner, fattige og vejfarende, tiggere og nødlidende kunne trække på, en godgører (...)
Han var lærd i alle henseender
Han vidste betydningen af alle begreber (...)
Han var intelligent og klog, og i stand til at udlægge fortid, nutid og fremtid
Og disse egenskaber stod ham bi i forberedelserne til den store ofring

14. Hans hofpræst, brahmanen, var udstyret med følgende 4 egenskaber:
Han var af ædel byrd på begge sider (...)
Han var en flittig studerende, som kendte de mystiske formularer udenad, mestrede de 3 vedaer (Rigveda, Yajurveda og Samaveda. Den fjerde, Atharvaveda er senere end de øvrige tre.)
Han var moralsk, havde dyder, som kun voksede (...)
Han var intelligent og klog (...)
Disse hans 4 egenskaber stod ham bi i forberedelserne til den store ofring

15. Yderligere, o brahman [Kutadanta], forklarede han for Kong Mahavijita følgende 3 sindstilstande: 'Hvis kongen førend påbegyndelsen af det store offer skulle fortryde og tænke: 'Åh, hvor stor en del af min rigdom vil ikke blive brugt på dette offer'', lad ikke kongen huse en sådan fortrydelse. Hvis kongen under udførelsen af det store offer skulle fortryde og tænke: 'Åh, hvor stor en del af min rigdom vil ikke blive brugt på dette offer', lad ikke kongen huse en sådan fortrydelse. Hvis kongen efter udførelsen af det store offer skulle fortryde og tænke: 'Åh, hvor stor en del af min rigdom vil ikke blive brugt på dette offer', lad ikke kongen huse en sådan fortrydelse.' Således forklarede hofpræsten, o brahman, førend ofringen var begyndt, de 3 reaktionsmåder for kongen.

16. Og yderligere, o brahman, sagde hofpræsten følgende, førend ofret var påbegyndt, for at forhindre enhver anger som senere måske ville opstå (...) hos de involverede: 'Herre, der vil nu komme til din ofring mennesker som tager liv og mennesker der ikke tager liv, mennesker som stjæler og mennesker som ikke stjæler, mennesker som har onde lyster og mennesker der ikke har onde lyster, mennesker der lyver og mennesker der ikke lyver, mennesker der sladrer og mennesker der ikke sladrer, mennesker der bruger grov tale og mennesker der ikke bruger grov tale, mennesker der sludrer om ligegyldige ting og mennesker der ikke sludrer om ligegyldige ting, mennesker der begærer og mennesker der ikke begærer, mennesker der er besat af en ond vilje og mennesker der ikke er besat af en ond vilje, mennesker med forkerte anskuelser og mennesker med rigtige anskuelser. Lad dem der vil det onde, være alene om at gøre det onde. Udfør ofringerne for dem, der vil det gode, udfør riterne for dem også, tilfredsstil dem og hos dem skal dit hjerte finde hvile.

17. Og yderligere, o brahman, sagde hofpræsten følgende, da kongen var ved at udføre ofringen (...): 'Hvis der er mennesker som sagde om kongen, mens han ofrer' Kong Mahavijita ofrer uden at have inviteret de 4 kaster (Brahmin, krigerkaster, handelsmænd og bønder, samt tjenestefolk og håndværkere), uden selv at have de 8 personlige egenskaber, uden hjælp fra hofpræsten som har de 4 personlige egenskaber, så ville de tale usandt. For de 4 kasters tilslutning er blevet opnået, kongen har de 8 personlige egenskaber og hofpræsten har de 4 personlige egenskaber. Med hensyn til hver eneste af disse 16 betingelser, så kan kongen være sikker på, at de er opfyldt. Han kan ofre, være tilfreds og finde fred i hjertet.

18. Og yderligere, o brahman, blev der slagtet hverken okser, geder, fugle, grise, eller andre former for levende væsener. Ingen træer blev fældet for at blive brugt til stolper, ingen græs slået for at blive strøet ud over offerstedet. Og de beskæftigede slaver og budbringere og arbejdere blev ikke slået og pisket, og udførte ikke deres arbejde under gråd. De der valgte at hjælpe, hjalp. De som valgte ikke at hjælpe, hjalp ikke. Hvad enhver valgte at gøre, gjorde vedkommende. Hvad enhver valgte ikke at gøre, blev ikke gjort. Ofret blev udført kun med følgende: ghee (klaret smør), olie, smør, mælk, honning og sukker.

19. Og yderligere, o brahman, kom krigerkasten, ministrene og embedsmændene, ophøjede brahmaner og velhavende husejere, enten fra land eller by, hen til ham og sagde, idet de medbragte megen rigdom: 'Denne rigdom har vi bragt her hen, o herre, til kongens anvendelse. Gid kongen ville modtage det fra os.'

[Men kongen sagde]: 'Jeg har sparet tilstrækkelig rigdom op, kære venner, fra den retfærdige skatteudskrivning. Behold hvad I har og tag mere med jer hjem.'

Da de således blev afvist, trak de sig til side og diskuterede med hinanden: 'Det vil ikke se godt ud, om vi tog vore rigdomme med os hjem. Kongen udfører en kæmpeofring. Lad os efterfølgende udføre et offer.'

20. Så udførte krigerkasten et stort offer øst for kongens offersted, embedsmændene syd for kongens offersted, brahmanerne vest for kongens offersted og husejerne nord for kongens offersted. Og alle de ting der blev ofret, og den måde de blev ofret på, var i enhver henseende sammenlignelig med kong Mahavijitas kæmpeoffer. (...)

21. Da han [Buddha] havde talt således, opløftede [de tilstedeværende] brahmaner deres stemmer: 'Hvor prisværdigt et offer, hvor smukt dets udførelse!' Men brahmanen Kutadanta blev siddende tavs.

Da sagde brahmanerne til Kutadanta: 'Hvorfor bifalder du ikke Buddhas gode og velfortalte fortælling?'

[Kutadanta sagde]: 'Jeg bifalder også, for den der ikke bifalder noget så velfortalt, som det Buddha har sagt, sandelig han ville sprænge sit hoved i stykker. Men jeg tænkte på, at Buddha ikke sagde: 'Således har jeg hørt' eller 'Således skal det være', men 'Således var det' og 'Det var således.' Derfor tænkte jeg: 'Buddha må uden tvivl dengang selv have været kong Mahavijita eller hofpræsten, som udførte ofringen. Indrømmer den ærværdige Buddha, at den der udfører sådan et offer, eller forårsager det udført, genfødes efter legemets opløsning, efter døden, til et liv i lykke i himlen?'

[Buddha svarede]: 'O brahman, det indrømmer jeg. Dengang var jeg den brahman, der som hofpræst udførte ofret.'

[Dernæst opregnes følgende handlinger som mere værdifulde end ofringer: at give almisse, at bygge klostre, at søge tilflugt hos Buddha, at holde de 5 forskrifter: ikke dræbe, ikke stjæle, ikke have sex udenfor ægteskabet, ikke lyve og ikke drikke stærke drikke.]
(...)

28. Da han [Buddha] havde sagt dette, sagde Kutadanta til den Ophøjede: 'Hvor fremragende er de ord, der kommer ud af din mund, o Buddha! (...) Også jeg søger tilflugt og gør den ærværdige Buddha til min læremester. Måtte den Ærværdige acceptere mig som discipel, som en der tager ham som guide, fra denne dag og lige til livet ophører. Selv vil jeg sætte de 700 tyre, de 700 tyrekalve, de 700 kvier, de 700 geder og de 700 væddere fri. Jeg vil tilstå dem livet. Lad dem spise græs og drikke frisk vand, og måtte de nyde kølige briser omkring sig.'

29. Så belærte Buddha brahmanen Kutadanta følgende i rækkefølge: Han formanede ham om gavmildhed, rigtig opførsel, forklarede ham om himlen, om farer, om forfængelighed og begærets urenhed, og om afholdenhedens fordele. Og da den Ophøjede blev klar over, at brahmanen Kutadanta var velforberejdet, blødgjort, fordomsfri, retskaffen og med tillid i hjertet, forkyndte han den lære som Buddha alene har erhvervet sig: nemlig lærer om lidelse, lidelsens oprindelse, lidelsens ophør (De såkaldte 4 realiteter eller sandheder.) og vejen til lidelsens ophør. Og lige som et rent klæde, hvis pletter alle er vasket bort, er klar til at blive farvet, på samme måde opnåede brahmanen Kutadanta sandhedens rene og uplettede øje, netop som han sad der. Og han vidste: 'Hvad der har en begyndelse, har også nødvendigvis en afslutning.' (...)